

EKONOMSKA ŠOLA MURSKA SOBOTA

Srednja šola in gimnazija

Noršinska ulica 13, Murska Sobota

SEMINARSKA NALOGA

Pri predmetu: psihologija

AGRESIVNOST

Dijakinja: X

Mentorica: X

Murska Sobota, februar 2012

KAZALO

AGRESIVNOST.....	2
KAZALO SLIK.....	3
1 UVOD.....	4
2 KAJ JE AGRESIJA IN AGRESIVNOST?.....	4
2.1 Razlike med spoloma.....	5
3 VRSTE AGRESIJE.....	6
3.1 Ločimo še:.....	6
4 AGRESIJA PRI MALČKIH.....	7
1.1 Kako otroke odvaditi agresivnega/nasilnega vedenja.....	8
5 AGRESIVNO VEDENJE V ŠOLAH.....	9
5.1 Kako pomagati agresivnim otrokom.....	10
6 AGRESIJA PRI NAJSTNIKIHI.....	10
6.1 Kako pomagati najstniku, ki je agresiven.....	11
7 MOBING.....	12
7.1 Oblike mobinga.....	12
7.2 Vzroki mobinga.....	12
8 VIRI:.....	13

KAZALO SLIK

Slika 1: Agresiven/jezen možakar.....	5
Slika 2: Ženska in moški.....	6

Slika 3: Oblike oz. vrste agresivnosti.....	7
Slika 4: Agresiven otrok.....	8
Slika 5: Zasmehovanje.....	10
Slika 6: Najstniki.....	11
Slika 7: Mobing.....	13

1 UVOD

V seminarski nalogi vam želim podrobneje predstaviti, kaj je agresija in kako jo reševati v določenih primerih. Želim pa vam tudi opisati današnji največji problem na delovnih mestih: MOBING, ki je vse bolj razširjen zaradi gospodarskih in drugih okoliščin.

Predvsem pa upam, da vam bo seminarska naloga všeč in se boste iz tega tudi kaj naučili in spoznali, da se tudi z lepimi besedami lahko reši vsak spor.

»Svetujem vam, da začnete delati tiste stvari, za katere čutite, da bi jih lahko storili, če se ne bi bali poskusiti. Lotite se prav teh stvari.« (Kahlil Gibran)

2 KAJ JE AGRESIJA IN AGRESIVNOST?

Temeljni dejavnik, ki odloča o agresivnem vedenju človeka je učenje.

»Z različnimi poudarki se teorije agresivnosti nanašajo na značilnosti same osebe (temperament, naučeno vedenje, lastna izkušnja nasilja, fizične bolezni...), na značilnosti okolja (frustracije, grožnje, stres, socialna dinamika...), pogoje institucij (preobremenjenost v šoli, frustrirajoči delovni pogoji, šikaniranje na delovnem mestu...) in pogoje kulture (družbeno vrednotenje nasilja, protislovna pričakovanja, strukturna brezposelnost, revščina).«

Agresija je vedenje, ki običajno nastane zaradi želje, strahu ali frustracije, da bi pri drugih sprožili strah ali umik, ali težnje, da bi postavili v ospredje svoje lastne ideje ali interese

Oblike pojavljanja jeze, agresije, nasilje in terorja so v naši družbi čedalje bolj pogoste. Čustva jeze so sestavni del agresije in nasilja. Jeza preide v agresijo, ki se pod določenimi pogoji (šibkimi dražljaji) spremeni v različne oblike nasilja.

Agresivnost: energično vedenje posameznika, ki škoduje drugim ljudem, živalim, predmetom ali posamezniku samemu (samoagresivnost).

»Agresivnost je relativno stabilna osebnotna poteza, ki traja od otroštva, preko mladostništva in vse v odraslo dobo.«

Agresivnost je psihološki fenomen, zanjo težko najdemo eno samo definicijo. Večina definicij agresivnosti se osredotoča na njen namen, izraz in dejavnike, ki nanjo vplivajo. Večina definicij razlaga pojem agresivnost kot npr.: »škodovati drugemu ali sebi« ali »namen škodovati drugemu ali sebi«.

Slika 1: Agresiven/jezen možakar

2.1 Razlike med spoloma

Lahko bi rekli, da so razlike med moškim in žensko prisotne vsepovsod v življenju, tako pri poklicih, temperamentu, vedenju, govoru, ... kot tudi pri agresivnem vedenju.

Študije kažejo, da so moški veliko bolj telesno agresivni kot ženske, med tem, ko so ženske bolj besedno agresivne.

Tudi otroci se med agresivnostjo razlikujejo. Že npr. v vrtcu se lahko otroci stepejo zaradi igrače.

Torej, če povzamem: agresivnost je v neki meri, ki ni »predpisana« zaradi razlik med značajskimi lastnostmi, spolom, itd. prisotna od čisto majčkenih otrok do starejših oseb.

Slika 2: Ženska in moški

3 VRSTE AGRESIJE

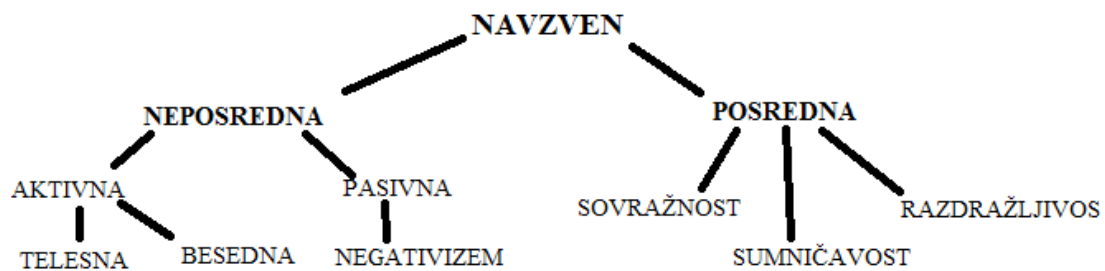
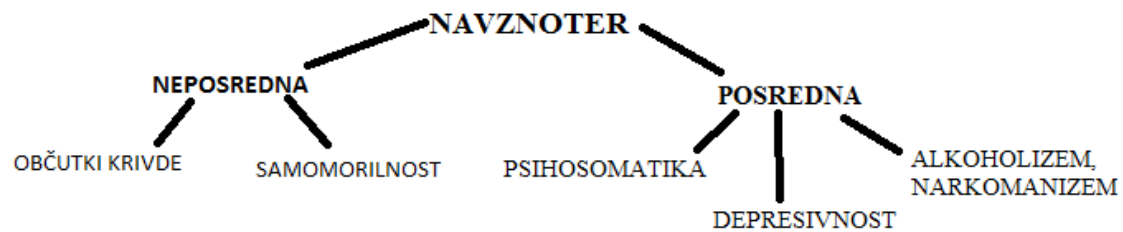
- **besedna agresija** (žaljenje, neprimerne opazke, šale,...),
- **posredna agresija** (ogovarjanje, spletkarjenje,...),
- agresija, ki je **usmerjena navzven** (proti drugim ljudem,...),
- agresija, ki je **usmerjena vase** (rizični športi, kot je npr. alpinizem, če pa je hkrati neposredna in usmerjena vase bi bil primer lahko samomorilnost, samozaničevanje, ...),
- **instrumentalna agresija** (ki služi doseganju nekega cilja oz. zadovoljitvi,...),
- **sovražna agresija** (katere namen je poškodovati ali ubiti nekoga,...),
- **aktivna agresija** (pri kateri nekdo dejavno nekaj počne, kar škodi drugim),
- **pasivna agresija** (ob kateri nekdo, s tem, ko nečesa ne naredi, povzroči škodo drugim, ...),
- **zavestno kontrolirana agresija** (npr.: hladnokrvno načrtovanje ropa,...),
- **impulzivna agresija** (npr.: otrok, ki ga je vrstnik spotaknil, mu impulzivno prisoli zaušnico,...).

3.1 Ločimo še:

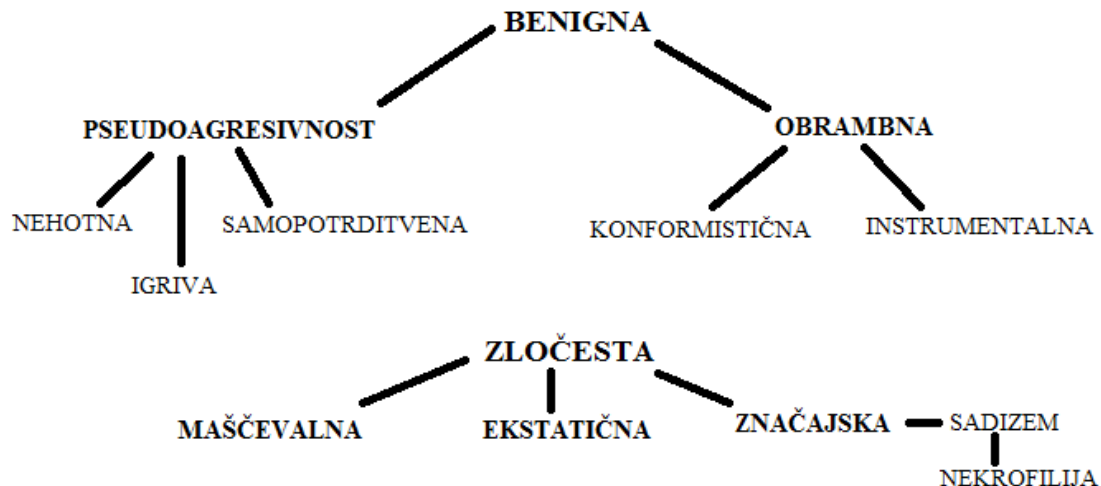
- Instrumentalno agresivnost, ki služi doseganju zunanjih ciljev,

- frustracijsko agresivnost, ki teži k sproščanju napetosti,
- ustvarjalno agresivnost, ki je namenjena ohranjanju življenja,
- razdiralno agresivnost, katere namen je poškodba ali uničenje življenja.

Delitev glede na smer in obliko.

Delitev agresivnosti glede na psihološko funkcijo.

Slika 3: Oblike oz. vrste agresivnosti

4 AGRESIJA PRI MALČKIH

Nekateri otroci z agresivnimi dejanji iščejo pozornost. Večina otrok, ki kdaj pa kdaj poskušajo tako s pestmi, ugrizi, praskanjem kot tudi z besednimi obračuni priti na svoj račun, uveljavlja svojo voljo, ne da bi v njihovem življenju obstajali kaki posebni razlogi za napadalnost. Preizkušajo starše in opazujejo kako bodo odreagirali. Če se starši otrokovih izbruhov ne ustrašijo, zmorejo skupaj z njim poiskati drugačne načine zavedanja želja in potreb ter izražati napetost tako, da bodo spoštovali druge in sebe.

Starši, ki menijo, da nasilne prijeme (tako fizične kot čustvene) uporabljajo le v otrokovo dobro se zelo motijo. Tako ga naučijo, da je agresija učinkovit način sporazumevanja v medsebojnih odnosih, in otroci svojo nemoč in nebogljenost skrijejo za udarci in ustrahovanjem. S tem se počutijo krive in čutijo, da so si kazen zaslužili. A kazen ne spremeni nasilnega ravnanja. Zastraševalna sredstva njihovo agresivnost le okrepijo.

Slika 4: Agresiven otrok

1.1 Kako otroke odvaditi agresivnega/nasilnega vedenja

- Izogibati se telesnega kaznovanja,
- otroka naučiti konstruktivnega (odločno, neagresivno izražanje) izražanja jeze,
- razvijanje pozitivnega odnosa do drugih,
- treba je spoštovati otrokov tempo,
- učiti otroka samokontrole,
- z njim se je treba na miren način pogovoriti in ga stisniti v objem, da se pomiri,
- že vnaprej se mu morajo postaviti določena merila in pravila,

- jasno, mirno in odločno se mu mora povedati, da je agresivno vedenje nedopustno. NIKAKOR PA SE NAD NJIM NE SME IZVAJATI NASILJE!

5 AGRESIVNO VEDENJE V ŠOLAH

Agresivni otroci so v veliko primerih bolj zavrjnjeni s strani njihovih vrstnikov kot ostali. Študije namreč kažejo, da je agresivnost najpogostejši vzrok zavrnitve otrok s strani drugih, to pa vodi tudi v težave v šoli in življenju nasploh.

Med najpogostejše vrste agresivnosti, v šoli, spada telesna, besedna in psihološka agresivnost. Besedno in psihološko nasilje učitelji težje zaznajo, zato imata lahko dolgoročne posledice na otroka. Sem pa sodijo razne oblike obrekovanj, govoric, norčevanj, ki vodijo v socialno etiketiranje in socialno izključitev.

Agresija v šoli pa se še povečuje. Otroci, ki so bolj agresivni imajo nižje izobraževalne dosežke.

»Ko je otrok enkrat zavrjen ali doživlja različna agresivna vedenja s strani drugih, se izloči iz skupinskih aktivnosti, bodisi ga izločijo sošolci, pogosto pa se tudi sam. Ta otrok je osamljen tudi zato, ker se drugi ne vključujejo v aktivnosti z njim, da ne bi tudi sami bili deležni agresivnih vedenj s strani drugih. To izključevanje iz skupinskih aktivnosti razreda pa ima seveda učinke na učne uspehe in dosežke teh otrok.«

Slika 5: Zasmehovanje

5.1 Kako pomagati agresivnim otrokom

- Ukrepanje mora biti hitro,
- povedati oz. pokazati se mu mora zakaj je šel predaleč,
- odziv na agresivno vedenje mora biti hiter,
- če otrok poškoduje kak predmet ali lastnino, mora za sabo pospraviti oz. poravnati škodo (tudi z lastno žepnino),
- starši naj vztrajajo, da se otrok opraviči,
- nagrajen naj bo za lepo vedenje, in ne samo kaznovan za grdo.

6 AGRESIJA PRI NAJSTNIKIH

V tej fazi odraščanja se razvija tudi njihova samopodoba in se postavljajo vprašanja, kdo sem, kakšen sem, kaj bom, komu pripadam, zakaj sem tukaj. Od oklice pa je odvisno, kako na to odreagirajo in jim morebiti tudi pomagajo. Potrebno je veliko strpnosti in razumevanja, v primeru, da tega ni, se lahko pojavijo znaki avtoagresije (samopoškodovanje).

Kažejo se lahko v naslednjih oblikah: pretirano so zaprti vase, tihi in odmaknjeni od dogajanja, ne komunicirajo z vrstniki, ne upajo se spregovoriti; njihova zunanost dobi uporniški izraz, poslabšanje učnega uspeha, jezikavost, trmoglavost,... Najhujše pa je seveda takrat, ko si najstnik začne sam povzročati bolečine.

»To so izsledki raziskave, ki so jo izvedli že v letih 2004 in 2005, medijsko zanimiva pa je postala šele v zadnjem času, zelo težko posplošimo, saj študija ni bila mednarodna, rezultati pa so osupljivi:

Odkrili so, da se je agresivno vedenje pojavilo pri 98 odstotkih vseh tistih učencev, ki so bili med sošolci zelo priljubljeni in so priznali, da se za svoje uspehe zelo trudijo.

Učenci so morali navesti pet svojih dobrih prijateljev, pet ljudi, ki so jih kakor koli (verbalno ali fizično) napadli, in pet tistih, ki so jih zasmehovali sami.

Raziskovalci so upoštevali tudi naslednje karakteristike: prihodek staršev, posameznikovo (ne)ukvarjanje s skupinskimi športi, njegovo zgodovino romantičnih zvez,...

Raziskava je pokazala, da višji, kot je bil status najstnika jeseni, bolj agresiven je ta postal v pomladanskem času.«

Slika 6: Najstniki

6.1 Kako pomagati najstniku, ki je agresiven

Strokovnjaki priporočajo, in to je tudi samoumevno, da se je treba z njimi pogovarjati in jim prisluhniti, ne pa postavljati omejitve ali zahteve.

Sestavni del komuniciranja so tudi prepiri, ki so v najstniških letih pogostejši in intenzivnejši. Najstniku se ne sme dovoliti, da postane glasen; naučiti se mora, da je o stvareh mogoče razpravljati mirno. Starši najstnikov morajo nadzirati svoja čustva, da ga s čim ne prizadenejo in ohranijo samokontrolo. Starši morajo ostati mirni in osredotočeni na dejstva.

Če bodo starši zaupali najstniku, bo tudi najstnik zaupal njim. Če pa zaupanja ni, pa lahko vse postane še slabše.

7 MOBING

Beseda mobbing izhaja iz glagola to mob, ki v slovenskem prevodu pomeni planiti na, napasti, lotiti se koga. V današnjem času, je mobing zelo razširjen.

Mobing je motena komunikacija na delovnem mestu, ki je obremenjena s konflikti med sodelavci, podrejenimi in/ali nadrejenimi. Oseba ki napada, ima namen napadenega izriniti iz delovne sredine. Žrtev mobinga je lahko vsakdo.

7.1 Oblike mobinga

Razlikujemo 4 oblike mobinga:

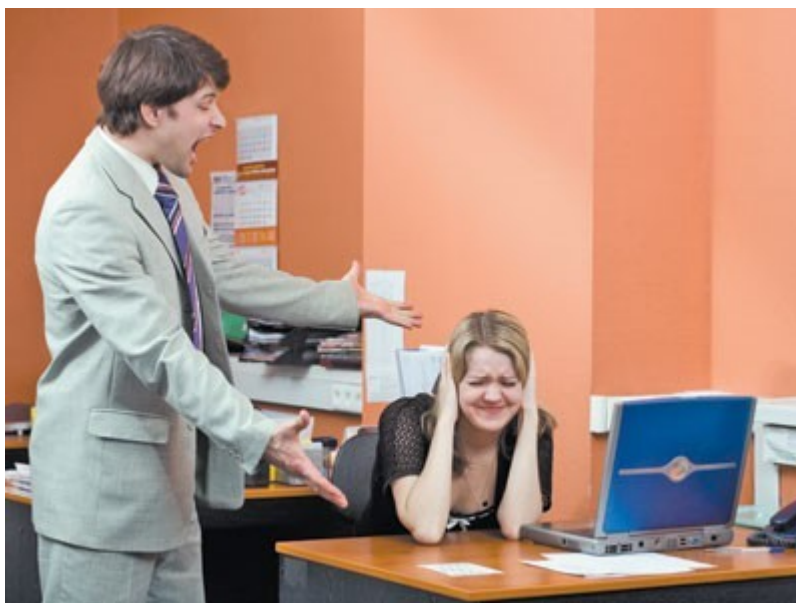
- **Bullyng** - je mobiranje od vrha navzdol (lastnika oziroma najvišjega šefa),
- **Bossing** - je mobiranje s strani nadrejenega,
- **Mobbing** - imenujemo tudi psihični teror med sodelavci, ki so enaki po rangi,
- **Staffing** - oblika mobiranja s strani podrejenih nad nadrejenimi, ki se najpogosteje pojavlja v javnih institucijah, pa tudi v podjetjih, ko se delavci želijo znebiti strogega šefa.

7.2 Vzroki mobinga

Najpogostejši vzroki za nastanek mobinga:

- nezasedena delovna mesta,
- časovna stiska,
- pomanjkanje komunikacije,

- visoka odgovornost,
- podcenjevanje sposobnosti zaposlenih,
- podcenjevanje dela zaposlenih.

Slika 7: Mobing

8 VIRI:

Internet:

Dostopno na spletnem naslovu:

- <http://www.slovenskenovice.si/lifestyle/zdravje/bogati-najstniki-bolj-agresivni-od-revni>
- http://las.novomesto.si/media/pdf/RijavecOtrokInDruzina03_2005.pdf
- <http://www.viva.si/Psihologija-in-odnosi/5555/Agresivnost-in-nasilje-med-mladimi?index=2>
- www.ravnatelj.si/.../Vrstnisko%20nasilje.ppt
- www.pef.uni-lj.si/~vilic/gradiva/1-rp-t2-agresivnov.doc
- http://193.2.241.12/www/doc/RazniJavniDokumenti/Vloga_sta...pdf
- http://www.burnout.si/datoteke/fckupl/file/PUBLIKACIJE/09_11NasiljeVSoliVrnitevVizitaObjava.pdf
- <http://www.moski.si/sodoben-moski/psihologija/kaj-nas-zene-v-agresivnost-proti-samim-sebi/>
- <http://kofetek.com/content/view/918/66/>

- <http://www.viva.si/Psihologija-in-odnosi/5802/Kako-razumeti-%C5%A1e-tako-nemogo%C4%8Dega-najstnika>
- http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/razvoj_solstva/crp/2008/crp_V5_0243_porocilo.pdf
- http://www.mobing.si/slo/zrtve_mobinga.html

1. Lamovec, Tanja. 1988. Priročnik za psihologijo motivacije in emocije. 1.izd. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani Oddelek za psihologijo.
2. Krstančič, Azra. 2002. Socializacija agresije. 1.izd. Ljubljana: AA Inserco, svetovalna družba.
3. Lešnik Mugnaioni, Doroteja, Koren, Logaj, Brejc. 2009. Nasilje v šoli: opredelitev, prepoznavanje, preprečevanje in obravnava. Kranj: Šola za ravnatelje, Predoslje 39, 4000 Kranj.
4. Ogrizek, Maja. 2003. Slovenski veliki leksikon A-G. 1. Izd. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d.